

O

P

E

R

A

**MUFLÓN
ANCIJÁŠ**

SLAVO SOLOVIC,
BRAŇO JOBUS

**METODICKÝ LIST
PRE ŠKOLY**

METODICKÝ LIST PRIPRAVILI
Natália Dadíková, Braňo Jobus
ILUSTRÁCIE Hedviga Gutierrez

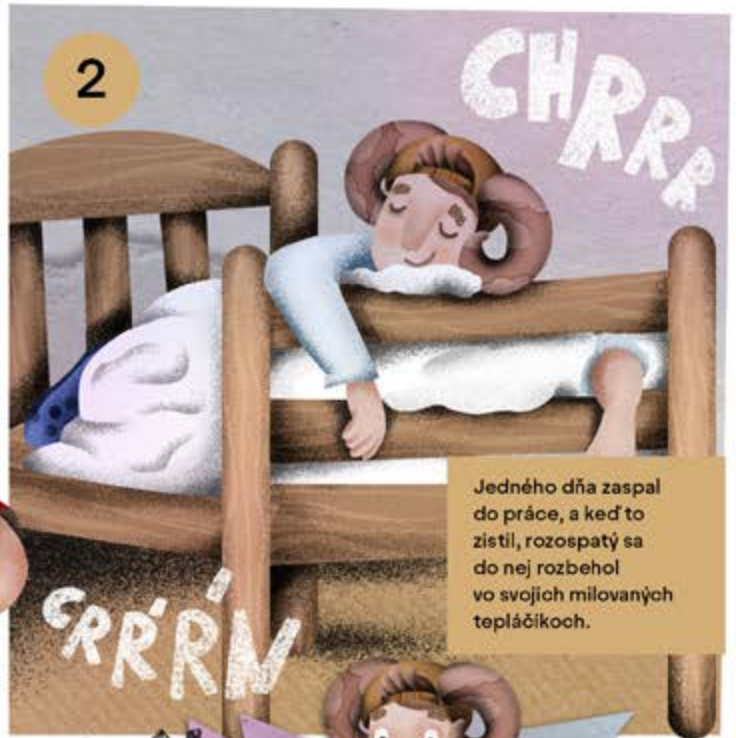

V malom mestečku žil ustráchaný muflón Ancijáš, ktorý sa všetkého bál. Živil sa tým, že rozvážal čerstvé pečivo do miestnych obchodíkov.

1

2

Jedného dňa zaspal do práce, a keď to zistil, rozospatý sa do nej rozbehol vo svojich milovaných tepláčikoch.

PRÁŠK

3

Vďaka tepláčikom nabral odvahu a rozhodol sa, že si bude plniť svoje sny. Stal sa z neho kamionista. Lenže hneď na svojej prvej ceste zrazil dážďovku Milicu, ktorá nešla cez priechod pre chodcov.

4

Privolaní lekári ju ošetrili a medzi Ancijáškom a Milicou sa zrodilo krásne priateľstvo. Odvtedy cestovali už len spolu.

5

Aj tej pomohol, prebral ju k životu, naložil si ju do auta a tam sa z nej vykľul prenádherný motýľ.

6

Jedného dňa, keď rozvážali kamiónom balíky, prasklo v mestečku potrubie a voda sa valila zo všetkých strán. V nánose blata zbadal Ancijáško zakuklenú húseničku.

Ďalší balík, ktorý mal doručiť, bol pre pani pumpárku – mala v ňom byť súčiastka do pokazeného kávovaru. Ukradli ju však dva nezbedné netopiere.

7

8

Anoijáško im vysvetlil, že kradnúť sa nesmie, a netopiere pomohli tete pumpárke opraviť kávovar.

9

VESMÍR

V aute našiel ešte jeden balíček s adresou Vesmír. Keďže slúbil, že doručí úplne všetky balíčky, pomocou kolotoča vo viedenskom Prátri sa dal vystreliť na obežnú dráhu, len aby svoj slub dodržal.

Ako tak zúfalo krúžil vesmírom, začul krásny spev pani učiteľky Lenky, ktorý mu dodal sily, aby išiel za jej hlasom, až pristál priamo na streche Opery SND.

10

11

Lenže do opery ho nechceli pustiť, lebo v tepláčikoch sa do opery predsa nechodí.

Pani učiteľka sa ho zastala, riaditeľ opery mu ponúkol účinkovanie. Tepláčiky si mohol nechať ako kostým. S krásnou Lenkou sa do seba zahľadeli a žili spolu šťastne, až kým nepomreli.

12

ČO BY STE MALI VEDIEŤ O TEJTO OPERE PRED NÁVŠTEVOU INSCENÁCIE

ČO JE TO OPERA

Opera je druh umenia, v ktorom sa kombinuje spev, hudba, tanec a scénické umenie. Príbeh v opere sa vyjadruje prostredníctvom spevu a hudby a je sprevádzaný bohatou scénickou výzdobou a kostýmami. Hudobná aj scénická stránka majú rovnocennú úlohu. Opera sa hrá v divadle a je pre svoju zložitosť a krásu považovaná za jeden z najnáročnejších umeleckých žánrov.

ČO MÔŽEM V OPERE POČUŤ

Opera sa začína inštrumentálnou **predohrou**, ktorú hrá orchester. Potom prídu na rad **árie** – sólové spevy jednotlivých postáv, ich **duetá** – spevy dvoch postáv spievané spolu, **tercetá, kvartety a ansámble** – spevy viacerých postáv spievané spolu a **zborny** – veľké masové spevy členov zboru.

KTO VŠETKO JE V OPERE DÔLEŽITÝ

Jednu z kľúčových úloh v opere má **dirigent/ dirigentka** – je nevyhnutný pre koordináciu hudobníkov a spevákov, aby sa dosiahol vyvážený zvukový výkon. Svojimi gestami určuje tempo (ako rýchlo alebo pomaly treba hrať a spievať), hlasitosť (ako ticho alebo nahlas treba hrať a spievať) a stará sa o to, aby všetko znelo včas a naraz. Je vlastne takým prostredníkom medzi tým, čo napísal hudobý skladateľ a ako to majú umelci interpretovať. Bez dirigenta by výkon na javisku a v orchestrálnej jame mohol byť chaotický a nesúdržný.

Za to, čo v opere vidíte na javisku, je zodpovedný **režisér/režisérka**. Vymýšľa a riadi, ako sa príbeh odohrá na javisku, a pomáha účinkujúcim, aby ich výkony čo najlepšie vyjadrili dej a rôzne emócie. Výtvarníci navrhnu kostýmy, scénu a rekvizity, choreograf vymyslí a naučí umelcov tanečné pohyby a svetelný dizajnér scénu pútavo nasvieti. Aj keď na javisku je niekedy len pár umelcov, v zákulisí, ktoré ako diváci nevidíte, je vždy rušno. K neviditeľným hrdinom predstavenia patria šepkárka, inšpicienti, javiskoví technici, garderobierky a maskérky.

ORCHESTER A ZBOR

Divadelné predstavenia v opere by sa nezaobišli bez orchestra. Vidieť ho môžete v orchestrálnej jame a tvoria ho profesionálni hráči na rôznych hudobných nástrojoch – sláčikových, dychových, klávesových či bicích. Na scéne je často okrem sólistov aj množstvo spevákov v zbere, spoločne spievajúcich veľké operné zborny. Ženy spievajú v hlasových skupinách soprán a alt, muži v hlasových skupinách tenor a bas. Zbor na predstavenia pripravuje jeho zbormajsterka alebo zbormajster.

ČO VIEME O OPERE *MUFLÓN ANCIJÁŠ*

Autorom tejto rozprávkovej opery je dvojica kamarátov. Spisovateľ Braňo Jobus napísal jej príbeh a skladateľ Slavo Solovic skomponoval hudbu. Braňo Jobus napísal množstvo knižiek pre deti s veselými príbehmi muflóna Ancijáša. Teraz ich pre vás preniesol na javisko nášho divadla. Je zároveň rozprávačom celého príbehu, takže ho v divadle osobne uvidíte. Pozorne hľadajte na javisku postavu vo veľikánskom klobúku.

ČO JE TO ROZPRÁVKA?

Je to je krátky, väčšinou vymyslený príbeh, ktorý nás má pobaviť, ale aj poučiť. Podľa autorstva ich delíme na ľudové a autorské. V rozprávke sa občas dejú neobyčajné, priam zázračné veci. Často sa odohráva v nejakom vymyslenom svete, krajine, kde často fyzika aj logika fungujú inakšie ako v skutočnom živote. V rozprávkach sa dejú kúzla, zvieratá rozprávajú, ľudia menia podobu, vystupujú v nich neexistujúce bytosti – draky, víly. Hrdina alebo hrdinka musí na svojej ceste prekonať rôzne prekážky – ale najmä v nej vždy dobro víťazí nad zlom.

SPEVÁCI/SPEVÁČKY – SÓLISTI/SÓLISTKY
stvárajú hlavné postavy príbehu o Ancijášovi,
všetci majú farebné kostýmy.

ČLENOVIA ZBORU
sú speváci/speváčky, ktorí spievajú vždy spolu – sú
farebne odlíšení; ich kostýmy sú v neutrálnych farbách.

MUZIKANTI/MUZIKANTKY V ORCHESTRI
sú všetci spolu usadení v orchestrálnej jame, aby
neboli rušení a mohli sa sústrediť. Každý má pred
sebou stojan a na ňom položené noty, z ktorých hrá.

DIRIGENT/DIRIGENTKA
koordinuje orchester v jame, spevákov a zbor na javisku;
svojimi gestami tiež určuje, či sa práve hrá rýchlo,
pomaly, nahlas, či potichu; diriguje pomocou paličky,
ktorú voláme *taktovka*.

ROZPRÁVAČ
nie je nik iný ako samotný autor
príbehu Braňo Jobus.

TANEČNÍCI/TANEČNÍČKY
účinkujú v tanečných číslach opery.

TITULKY
Spevákom v opere nie vždy dobre rozumieť, čo spievajú.
Aj preto nad javiskom visí veľká tabuľa, na ktorej premietame
titulky. Ak už vieš čítať, môžeš na nich počas predstavenia
sledovať texty, ktoré speváci práve spievajú.

SCÉNA
Na scéne v divadle je vždy množstvo rekvizít a dekorácií.
V príbehu o muflónovi Ancijášovi bude na javisku najmä
veľa škatúl. Niektoré sú veľmi variabilné. Všimni si napríklad,
ako sa z Ancijášovej postele stane zrazu kamión.
Skús spočítať, z koľkých škatúl je postavený.

PROJEKCIA
Nie všetko je však na scéne naozajstné. Veľa efektov
budeme premietat pomocou veľkorozmernej projekcie
na veľké plátno. Všimni si, čo bude hneď v prvom zábere
lietať vo vzduchu.

TROJROLA
Niektorí herci, speváci či tanečníci sa v príbehu vystriedajú
vo viacerých postavách. Zmenia kostým, spôsob hrania,
svoj pohybový prejav, ale stále je to tá istá osoba.
Napríklad medveďa, netopiera aj riaditeľa divadla
stvárajú jeden a ten istý človek.

Príbeh o muflónovi Ancijášovi
si môžeš pozrieť na javisku
Opery SND. Ožil však aj na stránkach
knižky *Muflón Ancijáš v opere*,
ktorú si po každom predstavení
môžeš dať podpísať priamo jej
autorovi Braňovi Jobusovi.

ÚLOHY PO PREDSTAVENÍ

1 Akú najkrajšiu vlastnosť mal muflón Ancijáš?

2 Čo si najviac zo všetkého priaľa zažiť dáždovka Milica?

3 Ako sa zachoval Ancijáš, keď v lese natrafil na vyplašené zvieratká, ktoré naháňal medved'?

4 Koľko netopierov sa ukrývalo v jednej zo škatúl'?

5 Prečo sa Ancijáš vystrelil do vesmíru?

6 Prečo sa Ancijáš tak veľmi chcel dostať do opery?

7 Prečo nechcela pani uvádzacka pustiť Ancijáša do opery?

8 Ktoré postavy sa ti v príbehu najviac páčili?

9 Ako sa ti páčili kostýmy? Ktorý ťa najviac zaujal?

10 Aké hudobné nástroje hrali v orchestri počas predstavenia?

11 Spievala niektorá speváčka či spevák v príbehu viacero postáv?

12 Čo všetko znázorňovala veľká projekcia?

13 Keby si od zajtra mohol/mohla pracovať v Opere SND, čo by ťa najviac bavilo robiť?

hrať na hudobnom nástroji

dirigovať orchester

spievať v zbore

tancovať

navrhovať kostýmy

šiť kostýmy

navrhovať scénu

vyrábať rekvizity

písať hudobné diela

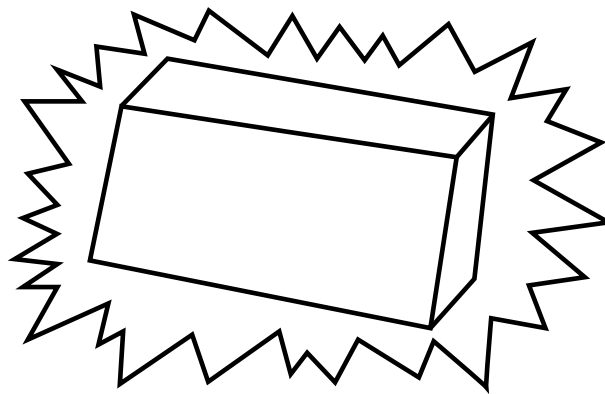
vymýšľať tanečné choreografie

svietiť scénu

robiť rôzne divadelné efekty

KREATÍVNA ÚLOHA

Každému sa na detských predstaveniach páči niečo iné. Niekomu sa páči krásna hudba alebo konkrétny nástroj, inému kostýmy, niekomu zase príbeh či postava. Napíš do balíčka, čo sa ti najviac páčilo, a môžeš ho vyfarbiť.

AKO SA SPRÁVAŤ V DIVADLE

OBLEČENIE

Divadlo je miesto, kam sa ľudia oblečú o niečo krajšie a slušnejšie ako na iné bežné príležitosti. Dokonca na premiéry prichádzajú diváci aj v slávnostných šatách. Na bežné predstavenie je vhodné obliecť sa pekne a slušne, aby sme ukázali úctu voči umelcom a iným divákovi.

PRÍCHOD DO DIVADLA

Do divadla prídte s dostatočným predstihom, ideálne 20-30 minút pred začiatkom. V šatni, v pokladnici a na toaletách môže byť veľa ľudí. Pretože v prípade, že budete na predstavenie meškať, uvádzačky vás do sály už nepustia.

ŠATŇA

Ak prichádzate do divadla v chladnejšom počasí, bundy, kabáty, dáždnyky a tašky si môžete odložiť v šatni. V sále by vám a ostatným hosťom zavádzali. Je to bezplatné. Personál vám dá číslo, ktoré si odložte a po skončení predstavenia si s ním svoje veci vyzdvihniete.

AKO SA V SÁLE USADIŤ

Všimnite si, či máte vstupenku na prízemie alebo na balkón, či vpravo alebo vľavo. Ukážte ju uvádzačovi a uvádzačkám pri vstupe, aby ju skontrolovali. V sále nájdite svoj rad a sedadlo. Keď k svojmu miestu prechádzate popred ostatných sediacich divákov, nikdy sa im neatáčajte chrbtom, vždy kráčajte otočení tvárou k nim.

MOBILNÉ TELEFÓNY

Pred začiatkom predstavenia je dôležité vypnúť svoj mobilný telefón a zariadenia, ktoré by mohli vyvolať rušivé zvuky, ako napríklad zvuky notifikácií alebo zvonenie telefónu. Počas predstavenia si umelcov nefotíme a nefilmujeme. Fotografie nájdete na webe divadla a odfotiť umelcov si môžete počas záverečného potlesku a klaňačky.

ČO ROBIŤ POČAS PRESTÁVKY

Niektoré predstavenia majú prestávku, počas ktorej môžete opustiť divadelnú sálu. Trvá zvyčajne 20 minút a počas nej sa môžete prejsť po divadle, pohovárať sa s priateľmi o dojmach z predstavenia, navštíviť výstavu vo vestibule, občerstviť sa v bufete alebo navštíviť toaletu. Na konci prestávky zaznie v priestoroch divadla upozornenie, že prestávka sa končí a treba sa vrátiť na svoje miesto.

TITULKY

Operné predstavenia uvádzame často v pôvodnom jazyku – po taliansky, nemecky, česky a pod. Aby ste postavám na javisku rozumeli, pripravili sme pre vás *titulky* v slovenskom a jednom svetovom jazyku (po nemecky alebo anglicky). Prečítať si ich môžete na titulkovacom zariadení nad javiskom.

PRAKTICKÉ RADY

TICHO

Počas predstavenia je dôležité byť ticho a sústrediť sa na to, čo sa deje na pódiu. Nemali by sme sa medzi sebou rozprávať, vydávať rušivé zvuky, šuchotať papierikmi z cukríkov, aby sme neodvádzali pozornosť od umelcov a nevyrušovali ostatných divákov. V divadle – na rozdiel od kina – počas predstavenia nič nekonzumujeme. Pukance, kola či čipsy sem veru nepatria.

AKO ZA PREDSTAVENIE POĎAKOVAŤ

Keď sa nám výkon umelcov zdá výnimočný, môžeme účinkujúcim zatlieskať a svoje nadšenie prejavovať zakričaním slovíčka *Bravo!*

VSTUPENKA

Ak chcete navštíviť divadelné predstavenie, je potrebné vopred si kúpiť vstupenku. Podobne ako keď idete do kina. V pokladnici alebo na internete si vyberiete predstavenie, termín a vyberiete si sedadlo, na ktorom by ste chceli sedieť. Vstupenky máme v rôznych cenových kategóriách podľa toho, kde v sále sedíte. Úplne vpredu pri javisku, kde vidíte na hercov, tanečníkov, spevákovi a orchester zblízka, sú vstupenky najdrahšie. Vy ako školáci k nám máte vstupenky za nižšiu cenu, aby ste k nám – aj keď ešte nezarábate – mohli prísť so školou, rodinou alebo kamarátmi čo najčastejšie.

ABONENTKA

Ak do divadla chodievate radi a často, môžete si na každú sezónu kúpiť predplatenú vstupenku na sériu vybraných divadelných predstavení, *abonentku*. Vďaka nej sa dostanete na všetky nové premiérové predstavenia a môžete si vybrať svoje obľúbené miesto v sále.

ŠTUDENTSKÝ PAS

So Študentským pasom SND môžete prísť na ktorékoľvek predstavenie počas celej sezóny, ktoré nie je vypredané. Ak v sále ostali pred predstavením nepredané miesta, naše uvádzačky vás na ne usadia. No vstup do sály vám negarantujeme.

BULLETIN

Pred predstavením je dobré oboznámiť sa s tým, čo si idete pozrieť, o čom ten príbeh bude a ako bude inscenácia vyzerať. Dočítate sa to buď na webstránke divadla, alebo v *bulletine* (čítaj bilténe). Je to malá knižička, v ktorej vám autori inscenácie priblížia svoj zámer. Ako pripravili scénu, ako vybrali kostýmy, prečo si zvolili túto tému. Nájdete tam aj množstvo fotografií, ktoré vám zostanú na pamiatku po odchode z predstavenia. *Bulletiny* pre vás pripravujeme aj v digitálnej verzii, aby ste si ich vedeli prečítať aj vo svojich mobilných zariadeniach. Nájdete ich na webovej stránke SND.

